

اثربخشی طرحواره درمانی بر بهبود صمیمیت عاطفی و کاهش گرایش به روابط فرازناسویی زنان آسیب دیده از خشونت خانگی

زهرا محمودی: کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه تهران

z.58.mahmoodi@gmail.com

کلثوم پرنداور*: کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه تهران

Kolsoomp620@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی طرحواره درمانی بر بهبود صمیمیت عاطفی و کاهش گرایش به روابط فرازناسویی زنان آسیب دیده از خشونت خانگی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون- پس آزمون همراه با گروه کنترل بود. جامعه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه زنان آسیب دیده از خشونت خانگی شهر تهران در سال ۱۴۰۰ بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر از آنها، انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل به نسبت یکسان گمارده شدند. گروه آزمایش به مدت یک ماه، برنامه طرحواره درمانی را در ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای به صورت گروهی دریافت کردند؛ گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت. جهت جمع‌آوری اطلاعات از مقیاس و پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج (شیردل، ۱۳۸۵) و صمیمیت عاطفی زناشویی (minq) 2002 در دو مرحله پیش آزمون و پس آزمون استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که پس از تعدیل نمرات پیش آزمون بین دو گروه آزمایش و کنترل در متغیرهای صمیمیت عاطفی و گرایش به روابط فرازناسویی، تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به یافته‌های خاص از پژوهش می‌توان اظهار کرد که طرحواره درمانی باعث افزایش صمیمیت عاطفی و کاهش گرایش به روابط فرازناسویی زنان آسیب دیده از خشونت خانگی شده است. بنابراین، طرحواره درمانی می‌تواند به عنوان شیوه مناسبی در جهت بهبود تعارضات و مشکلات عاطفی زوجین در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: طرحواره درمانی، صمیمیت عاطفی، روابط فرازناسویی، خشونت خانگی

مقدمه

جامعه سالم از خانواده سالم تشکیل می‌شود و هنگامی که کانون خانواده در برگیرنده محیط سالم و سازنده و روابط گرم و تعامل بین- فردی صمیمی باشد، می‌تواند موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده شود. از سوی دیگر، زوجین ممکن است درگیر روابط آسیب‌زایی نظیر تعارضات شدید و حتی خشونت خانگی^۱ شوند و روابط آنها را دچار مشکلات جدی کند. در دهه‌های اخیر از خشونت علیه زنان به عنوان جدی‌ترین مشکل اجتماعی و رایج‌ترین تعریف فرهنگی، اجتماعی و منطقه‌ای یاد شده است (ذبیحی ولی آبادی، اکبری امرغان، خاکپور، مهرآفرید و کاظمی، ۱۳۹۶).

خشونت علیه زنان عبارت است از هر نوع اقدام خشونت‌آمیز جنسیتی که منجر به آسیب بدنی، جنسی یا روانی در زنان شود (و یا احتمال بروز آن زیاد باشد)، برای زنان رنج‌آور بوده یا به محرومیت اجباری از آزادی فردی یا اجتماعی منجر گردد. شایع‌ترین نوع خشونت علیه زنان، خشونت اعمال شده توسط شریک زندگی است که از آن با عنوان خشونت خانگی یا خشونت توسط شریک نزدیک یاد می‌شود (علی، موگرن و کرانتز^۲، ۲۰۱۳) و شامل: (۱) خشونت فیزیکی^۳: ضربه، سیلی زدن، لگزدن و یا هر نوع آسیب فیزیکی، (۲) خشونت جنسی^۴: مجبور کردن شریک جنسی به داشتن رابطه بدون رضایت و آمادگی و (۳) سوء رفتار عاطفی^۵: توهین، تجاوز کلامی، تحقیر و بدخلقی (هایلند^۶، ۲۰۱۴) می‌شود. پیمایش‌های

1. family violence
2. Ali, Mogren & Krantz
3. physical violence
4. sexual violence
5. emotional abuse
6. Hyland